

ISSN 2544-5898

MONITOR CHIŃSKI

LISTOPAD 2018

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

LISTOPAD 2018

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

5-10 listopada: Chińska Międzynarodowa Wystawa Importowa (CIIE – China International Import Expo) w Szanghaju. To pierwsze tego typu targi, służące wyłącznie promocji importu do Chin. Według oficjalnych danych wydarzenie zgromadziło 400 tys. kupujących (w tym przedstawiciele większości chińskich przedsiębiorstw państwowych) oraz 3,6 tys. przedstawiciele świata biznesu i polityki z 172 państw świata. Chociaż targi zainaugurował osobiście przewodniczący Xi Jinping, to grono światowych przywódców, którzy przybyli do Szanghaju było nieliczne: prezydenci Czech, Dominikany, Salwadoru, Kenii, Litwy oraz premierzy Rosji, Pakistanu, Węgier, Chorwacji, Egiptu, Gruzji, Laosu, Malty i Wietnamu (zob. komentarz).

13 listopada: Chiny przekładają datę zakończenia negocjacji w sprawie Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP). Zdaniem premiera Li Keqiang porozumienie zostanie sfinalizowane w 2019 roku; wcześniej wymieniano koniec br. RCEP to propozycja układu o wolnym handlu pomiędzy 10 państwami ASEAN i Australią, Chinami, Indiami, Japonią, Koreą Południową i Nową Zelandią. Szanse na porozumienie w sprawie RCEP wzrosły po tym jak Donald Trump wycofał USA z wielostronnej umowy handlowej o Partnerstwie Transpacyficznym, które nie obejmowało Chin.

18 listopada: szczyt APEC w Papui Nowej Gwinei zakończony fiaskiem. Po raz pierwszy w historii państwa Azji i Pacyfiku nie przyjęły wspólnego komunikatu, ponieważ Chiny sprzeciwiły się umieszczeniu zapisu o walce z „protekcjonizmem i nieuczciwymi zasadami w handlu”. To zły prognostyk przed grudniowym spotkaniem Xi-Trump, nierokujący na szybkie porozumienie w perspektywie amerykańsko-chińskiej wojny handlowej. Spór obu mocarstw ma charakter strukturalny i ambicjonalny (ideologiczny), dlatego trudno jest oczekiwać jego zakończenia bez wyraźnych ustępstw jednej ze stron.

SZCZYT APEC ZAKOŃCZONY FIASKIEM

Po raz pierwszy w blisko trzydziestoletniej historii APEC, 21 państw Azji i Pacyfiku nie przyjęło wspólnego komunikatu po szczycie. Chiny odrzuciły zapis o przeciwstawianiu się „protekcjonizmowi i nieuczciwym praktykom handlowym”. W krótkiej perspektywie stanowisko Pekinu nie zapowiada przełomu w wojnie handlowej z USA i poprawy stosunków w ramach WTO.

19 listopada: Włochy sceptyczne wobec wprowadzenia unijnego mechanizmu kontroli inwestycji zagranicznych. Nowe władze Włoch intensywnie zacieśniające relacje z Chinami na szczeblu lokalnym, jak i centralnym, sprzeciwiają się zapisowi o obowiązkowej wymianie informacji nt. inwestycji w sektorach strategicznych. Wg Bloomberga aktywność inwestycyjna Chin na południu Europy (Włochy, Hiszpania, Grecja i Portugalia) w tym roku wyniesie 21,4 mld USD i przewyższy inwestycje w USA (13,1 mld USD) oraz pozostałej części UE (9,8 mld USD). Celebra z jaką Xi Jinping został w listopadzie przyjęty w Madrycie i zapewnienia przewodniczącego, że relacje chińsko-hispańskie są najlepsze w historii, świadczą, że ofensywa dyplomatyczna Chin na południu Europy nabiera rozpędu. W grudniu Xi odwiedzi Portugalię.

II. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

2 listopada: spotkanie szefów rządów Chin i Chorwacji. Przed przyjazdem na targi importowe do Szanghaju premier Andrej Plenković spotkał się w Pekinie z Li Keqiangiem, z którym rozmawiał na temat rozwoju współpracy handlowej i organizacji przyszłorocznego szczytu „16+1”. Szef chińskiego rządu podkreślił, że strony konsolidują wzajemne zaufanie polityczne i wyraził nadzieję na zwiększenie konwergencji strategii rozwojowej obu państw (m.in. w zakresie infrastruktury portowej i kolejowej). Premier Plenković zwrócił uwagę, że Chorwacja stale podtrzymuje „politykę jednych Chin” i chce zwiększyć swoją obecność na chińskim rynku.

3 listopada: Port Gdańsk otwiera przedstawicielstwo w Chinach. Jest to pierwsze przedstawicielstwo handlowe reprezentujące polski port w Chinach; powstało przy współpracy z PAIH (Polska Agencja Inwestycji i Handlu). W uroczystym otwarciu wziął udział Grzegorz Witkowski, podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Zadaniem biura jest wzmacnianie już istniejącego partnerstwa z chińskimi firmami, pozyskiwanie nowych klientów oraz koordynacja wzajemnej współpracy, także w sferze inwestycji (m.in. projekt Portu Centralnego). Jako jedyny port bałtycki Gdańsk posiada stałe połączenia żeglugowe z portami w Chinach (Szanghaj, Ningbo, Yantian, Xiamen). Port Gdańsk również jako jedyny na Bałtyku jest w stanie przyjmować największe na świecie transoceaniczne kontenerowce OOCL. Z tych możliwości już teraz korzystają chińscy giganci rynku, m.in. China Merchants, COSCO, China Communications Construction Company, ZMPC czy Steel Searcher.

5 listopada: spotkanie szefów dyplomacji Chin i Czech. Wang Yi w rozmowie z Tomášem Petříčkem podkreślił znaczenie tradycyjnej przyjaźni w relacjach dwustronnych i wolę strony chińskiej do urzeczywistniania konsensusu [politycznego] pomiędzy głowami obu państw, w tym wykazywania zrozumienia i dbania o

podstawowe interesy (*hexin liyi*) drugiej strony. Szef czeskiego MSZ zapewnił o poszanowaniu „polityki jednych Chin” i wspólnym działaniom na rzecz ochrony opartego na zasadach światowego systemu handlowego. W czeskim komunikacie ze spotkania znalazły się natomiast uwagi Petříčka nt. nierównowagi w wymianie handlowej i praw człowieka. W tym samym dniu odbyło się również spotkanie Xi Jinpinga z Milošem Zemanem (zob. komentarz).

5 listopada: spotkanie Xi Jinpinga z Viktorom Orbanem. Przewodniczący ChRL podkreślił, że obie strony pragną dalej pogłębiać wzajemne wsparcie polityczne i zaufanie, będą kontynuować zrozumienie i wsparcie dla podstawowych interesów (*hexin liyi*) drugiej strony oraz koordynować i wspierać działania na arenie międzynarodowej (zob. komentarz).

6 listopada: w przyszłym roku ruszy bezpośrednie połączenie lotnicze Szanghaj-Budapeszt. Trasę będą obsługiwać linie lotnicze China Eastern (cztery razy w tygodniu). Uruchomienie nowego połączenia ma przede wszystkim związek z rosnącą liczbą chińskich turystów odwiedzających Węgry (w tym roku ich liczba przekroczy 250 tys.)

5 listopada: centrum naukowo-techniczne Huawei powstanie w okolicach Warszawy? Przebywający na targach importowych w Szanghaju szef gabinetu politycznego premiera RP Marek Suski ocenił wysoko szansę na realizację inwestycji w Polsce. Chiński gigant telekomunikacyjny znalazł się pod lupą służb wywiadowczych w wielu państwach, które współpracę z Huawei określają jako niosącą ryzyko dla cyberbezpieczeństwa. Ze względu na zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa w listopadzie umowę na budowę sieci 5G zablokowały władze Nowej Zelandii.

11 listopada: 1. spotkanie dyrektorów banków centralnych „16+1” w Budapeszcie. W przemówieniu inauguracyjnym premier Orban stwierdził, że „wyłania się nowy multilateralny świat ekonomiczny a Chiny są pierwszym z nowych ośrodków siły”. Zdaniem węgierskiego przywódcy, drugim z nich jest Europa Środkowo-Wschodnia, która w ciągu kilku lat stanie się motorem gospodarczym Europy. Orban mówił również, że region musi przygotować się na koniec monopolu amerykańskiego dolara. W lipcu 2017 r. Węgry wyemitowały obligacje denominowane w chińskiej walucie (1 mld RMB), rok wcześniej Polska (3 mld RMB).

13 listopada: zła passa chińskich firm w polskich przetargach trwa. Jak poinformował „PB” KIO wykluczyła z przetargu spółkę chińskiego giganta, która miała być generalnym wykonawcą spalarni śmieci w Warszawie (największej w Polsce). Przetarg na wykonawcę Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania (MPO), spółka podlegająca Urzędowi Miasta, rozstrzygnęło pod koniec września, wybierając najtańszą ofertę — spółki Shanghai Power Electric Construction, należącej do

państwowej spółki PowerChina. Pozostałe oferty, czyli francusko-polska (konsorcjum Constructions Industrielles de la Mediterranee, CNIM Poznań i PORR) oraz włosko-szwajcarska (konsorcjum Astaldi, T.M.E, Termomeccanica i Atzwanger) były droższe o 0,7 i 1,1 mld PLN. Sędziowie KIO wykluczyli zwycięzcę, spółkę z grupy Power China, bo nie udowodniła, że ma doświadczenie. Jeśli MPO nie unieważni przetargu, zapłaci za spalarnię co najmniej o 700 mln PLN więcej.

13 listopada: minister Mariusz Błaszczak nt. Fort Trump w kontekście chińskim. Uzasadniając korzyści dla Stanów Zjednoczonych wynikających z budowy stałej bazy wojskowej w Polsce, szef MON stwierdził, że „zatrzymany zostanie postęp imperium rosyjskiego, które coraz częściej razem z Chinami buduje koalicje wymierzoną w wolny świat”.

17 listopada: premier Mateusz Morawiecki w Hamburgu nt. zagrożenia ze strony Chin. Szef polskiego rządu ocenił, że Chiny rzucają wyzwanie wolnemu światu demokracji i Sojuszowi Transatlantyckiemu – „Musimy znaleźć sposób, aby utrzymać właściwy poziom odstraszania, nie przeciwko siłom wolnego świata, ale Chinom i Rosji”.

26-30 listopada: minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej Marek Gróbarczyk z wizytą w Chinach. „Rozmawiamy z Chińczykami na temat inwestycji w Polsce, m.in. budowy kanału przez Mierzeję Wiślaną, o eksporcie polskich ryb oraz współpracy przy uzdatnianiu wody kranowej” – powiedział PAP szef MG MiZS. Według „PB” w Pekinie zaplanowano spotkania z przedstawicielami trzech chińskich resortów: transportu, rolnictwa i gospodarki wodnej. Gróbarczyk miał wziąć również udział w dorocznym posiedzeniu akcjonariuszy polsko-chińskiego towarzystwa okrętowego Chipolbrok w Szanghaju.

20 listopada: wicepremier Sun Chunlan z wizytą w Czechach. Była sekretarz KPCh w Tianjinie (2012-2014) i szefowa Zjednoczonego Frontu (2014-2017), spotkała się z prezydentem Zemanem oraz premierem Andrejem Babišem z którym omówiła stan relacji dwustronnych oraz potencjał rozwoju współpracy kulturalnej. Zdaniem Sun częstotliwość spotkań między Xi Jinpingiem i Milošem Zemanem (7 razy w ciągu 5 lat) określa kierunek rozwoju relacji chińsko-czeskich w „nowej erze”. Na spotkaniu obecni byli również hokeista Jaromír Jágr, piłkarz Pavel Nedvěd oraz były minister obrony Jaroslav Tvrdík, obecnie członek zarządu europejskiej części konglomeratu CEFC – pasa transmisyjnego w zbliżeniu w relacjach czesko-chińskich. Natomiast obecność słynnych czeskich sportowców związana jest z „promocją przez sport” – Jágr ma zostać jedną z twarzy IO w Pekinie w 2022 roku; obecnie jest twarzą kampanii reklamowej Huawei w Czechach.

23 listopada: Sun Chunlan z wizytą w Chorwacji. W rozmowie z premierem Andrejem Plenkovićem Sun zwróciła uwagę, że relacje obu państw są od zawsze

oparte na równości oraz zadeklarowała, że 2019 rok będzie „rokiem chińsko-chorwackiej turystyki kulturalnej” oraz „rokiem edukacji i wymiany młodzieży 16+1”. Szef chorwackiego rządu określił natomiast relacje dwustronne jako najlepsze w historii a potencjał do rozwoju współpracy jako ogromny. Jako drogowskaz w tym względzie wskazał wybór chińskiego wykonawcy CRBC do realizacji projektu mostu Pelješac oraz największą dotychczas chińską inwestycję w Chorwacji – budowę farmy wiatrowej w pobliżu miasta Senj przez spółkę Norinco za 160 mln EUR. Plenković wyraził również nadzieję na zwiększenie chińskiego zaangażowania inwestycyjnego w Chorwacji oraz wolumenu rodzimego eksportu do Chin. Sun spotkała się również z wicepremier i minister spraw zagranicznych i europejskich Mariją Pejčinović Burić z którą omówiła stan przygotowań do przyszłorocznego szczytu „16+1” oraz projektów związanych z rokiem „kultury i turystyki”.

23 listopada: wsparcie Chin dla rozwiązania problemu w Kosowie i Metochii.

W rozmowie z ambasadorem ChRL w Serbii Li Manchangiem prezydent Aleksandar Vucic określił nalot kosowskiej policji w Kosowskiej Mitrovicy jako stawiający Serbię w niezwykle trudnej sytuacji i ocenił, że siły KFOR (NATO) oszukały opinię publiczną w tej sprawie. W odpowiedzi ambasador Li poinformował, że Chiny doskonale rozumieją tę sytuację i odbierają zajścia jako atak na integralność terytorialną Serbii. Podkreślił również, że Xi Jinping zostanie o wszystkim bezpośrednio poinformowany a Serbia może liczyć na wsparcie Chin.

27 listopada: chińska firma zainteresowana budową drogi Belgrad-Zrenjanin?

Zdaniem wicepremier i minister infrastruktury Zorany Mihajlovic, na tym etapie pierwszeństwo ma przygotowanie dokumentacji i szczegółów technicznych projektu, po którym nastąpią rozmowy nt. modelu finansowania. Gotowość do realizacji drogi o długości 66 km przedstawiciele firmy Shandong zadeklarowali na spotkaniu z Mihajlovic i ambasadorem Li Manchangiem. W Zrenjaninie powstaje fabryka opon Shandong Linglong Rubber, która ma stworzyć 1500 miejsc pracy. Porozumienie w sprawie inwestycji szacowanej na 994,4 mln USD zawarto we wrześniu br. Przy okazji podpisania umowy prezydent Vucić przypomniał, że o tę inwestycję rywalizowały z Serbią Polska i Czechy, a Li Manchang dziękował serbskiemu przywódcy za „zaangażowanie w rozwój państwa”, bez którego inwestycja w Zrenjaninie nie doszłaby do skutku.

III. WIADOMOŚCI SYCZUAŃSKIE

8 listopada: delegacja ze stołecznego Pestu z wizytą w Syczuanie.

Przedstawiciele rządu komitatu (odpowiednik województwa) Pestu spotkali się z inspektorem Biura ds. Zagranicznych Prowincji Chen Zhikongiem. Rozmawiano nt. umowy o relacjach partnerskich, pogłębieniu wymiany handlowej, współpracy gospodarczej i naukowej oraz bezpośrednich lotach czarterowych.

9 listopada: Chengdu i Australia zawierają MoU o współpracy w dziedzinie zdrowia. W ceremonii podpisania umowy wzięli udział burmistrz i wicesekretarz KPCh w Chengdu Luo Qiang oraz szefowa Australian Trade and Investment Commission w Chinach Stephanie Fahey. W celu koordynacji inwestycji i wymiany dowiadzczeń w usługach medycznych strony ustanowią Chengdu-Australia Health Industry Development Fund oraz China (Chengdu) Australia Health Industry Incubator.

14-16 listopada: Chengdu i Syczuan laureatem nagrody miast (prowincji/regionów) partnerskich. Na zorganizowanej w Wuhanie konferencji Międzynarodowych Miast Partnerskich Chin wzięło udział 320 przedstawicieli rządów lokalnych z 60 państw świata. Nagrodę za osiągnięcia we współpracy otrzymali wspólnie: prowincja Syczuan wraz z krajem środkowoczeskim i prefekturą Hiroszima oraz miasto Chengdu wraz z duńskim Horsens.

22 listopada: otwarcie biura Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu w Chengdu. Według PAIH duże szanse na sukces w Chinach mają polscy producenci m.in. zdrowej żywności, kosmetyków, biżuterii i mebli, a także urządzeń medycznych, maszyn czy części do pojazdów silnikowych. Wiceprezes PAIH Wojciech Fedko uzasadnia wybór Chengdu jako miasta o fundamentalnym znaczeniu dla polsko-chińskiej wymiany handlowej, głównie ze względu na fakt, że wiedzie tam połączenie kolejowe cargo, którego stacja początkowa jest w Łodzi. Wiceszef PAIH podkreślił, że stolica Syczuanu, gdzie mieszka 14 mln potencjalnych konsumentów polskich produktów, uznawany jest za główny ośrodek produkcyjny, finansowy oraz usługowy Zachodnich Chin. W mieście filie ma wiele międzynarodowych korporacji, część z nich działa w ramach kilku lokalnych stref ekonomicznych. Chengdu pełni też rolę jednego z głównych hubów logistycznych w kraju – zarówno dla transportu lotniczego, jak i kolejowego

21-29 listopada: delegacja z Syczuanu z wizytą w Szwecji, Finlandii i Czechach. Grupa pod kierownictwem wicesekretarza Komitetu KPCh Prowincji Syczuan Deng Xiaoganga wzięła udział w współorganizowanych spotkaniach poświęconych promocji handlu (Szwecja), turystyki (Finlandia) i kuchni syczuańskiej (Czechy). W czasie prezentacji sekretarz Deng przedstawiał przede wszystkim potencjał inwestycyjny Syczuanu jako centrum Chin Zachodnich oraz możliwości rozwoju relacji partnerskich z miastami i regionami. W Szwecji Deng spotkał się m.in. z przedstawicielami ministerstwa przedsiębiorczości i innowacji oraz środowiska i energii, rządu Gotlandii, burmistrz Goteborga (Ann-Sofie Hermansson) oraz członkami zarządu Volvo i Ericssona; w Finlandii z ministrem ds. gospodarczych i zatrudnienia (Mika Lintilä), burmistrzem Rovaniemi (Esko Lotvonen), szefem wydziału ds. Ameryk i Azji w MSZ oraz przedstawicielem Nokia; w Czechach z szefem partii komunistycznej i wiceprzewodniczącym Izby Poselskiej (Vojtěch Filip),

wiceministrem spraw zagranicznych (Lukáš Kaucký), przedstawicielem władz kraju środkowoczeskiego i szkoły lotniczej F-Air.

24-27 listopada: delegacja Polskiego Stronnictwa Ludowego z wizytą w Syczuanie. 10-osobowa delegacja pod kierownictwem posła Krzysztofa Paszyka spotkała się m.in. z wicesekretarzem Komitetu KPCh Prowincji Syczuan Lu Songmingiem. W rozmowie Polska została określona jako ważny partner Syczuanu w Europie Środkowo-Wschodniej, o czym mają świadczyć m.in. liczne wizyty wzajemne na wysokim szczeblu i efekty współpracy w dziedzinie handlu, edukacji i kultury. Lu stwierdził, że Syczuan implementuje obecnie strategię rozwojową (*yigan, duozhi, 一千多支*), która oferuje duży potencjał do współpracy z Polską oraz wyraził nadzieję na pogłębienie relacji międzypartyjnych. Poseł Paszyk stwierdził z kolei, że PSL dąży do stworzenia platformy współpracy pomiędzy stronami i pogłębienia współpracy pomiędzy Polską i Syczuanem; główną rolę w tym względzie ma odgrywać konsulat RP oraz nowo otwarte biuro PAIH w Chengdu. Delegacja PSL odwiedziła obszary wiejskie i zapoznała się z programem „budownictwa nowej wsi”. Ze strony chińskiej w spotkaniach wzięli m.in. udział wiceszef Biura ds. Zagranicznych Prowincji, przedstawiciele Wydziału rolnictwa, handlu, kultury i turystyki oraz biura Portu Logistycznego Prowincji.

IV. WIADOMOŚCI Z GUANGDONGU

12 listopada: Kanton zacieśnia relacje z Frankfurtem i Lyonem. W 30. rocznicę nawiązania umowy o miastach partnerskich burmistrzowie obu miast – Wen Guohui i Peter Feldman podpisali MoU o rozszerzeniu współpracy gospodarczej, handlowej i inwestycyjnej oraz innowacji i edukacji, a także zaproponowali stworzenie trójstronnego formatu ekonomicznego miast Kanton-Frankfurt-Szanghaj. Wen i Feldmann wzięli również udział w ceremonii podpisania umowy nt. budowy centrum farmaceutycznego w Kantonie we współpracy z koncernem Merck.

14 listopada: delegacja policji z Guangdongu z wizytą w warszawskim Centrum Szkolenia Policji. W trakcie wizyty przedstawiono prezentacje dotyczące współpracy międzynarodowej oraz systemu szkolenia i doskonalenia zawodowego polskiej Policji. Delegację powitała Komendant Centrum Szkolenia Policji insp. Anna Rosół, a towarzyszyli jej również przedstawiciele Komendy Głównej Policji – Biura Międzynarodowej Współpracy Policji oraz Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej.

18 listopada: Guangdong nawiązuje umowę o prowincjach partnerskich z kanadyjską Nową Szkocją. Porozumienie w tej sprawie podpisali gubernator Ma Xingrui i premier (prowincji) Stephen McNeil, który od objęcia urzędu w 2013 roku, sześciokrotnie odwiedził Chiny, w tym pięciokrotnie Guangdong. Na szczeblu miast

znajdujących się w jurysdykcji obu prowincji w kwietniu br. formalne relacje nawiązały Zhuhai i Halifax (stolica Nowej Szkocji). Premier McNeil wskazał, że jego prowincja liczy zwłaszcza na zwiększenie eksportu owoców morza i produktów rolnych do całego obszaru Guangdong-Hongkong-Macau.

28 listopada: nowy polski konsul w Kantonie. Misję w Kantonie kończy obecnie Konsul Generalna Joanna Skoczek, a od 1 grudnia br. funkcję Konsula Generalnego RP będzie pełnił Adam Bralczyk.

KOMENTARZ

1. Głównym celem targów China International Import Expo w Szanghaju była zmiana wizerunku Chin jako państwa jednostronnie korzystającego na światowym wolnym handlu – obecnie dodatkowo nadszarpniętego toczącą się wojną handlową ze Stanami Zjednoczonymi. Wydarzenie reklamowane jako „zwołane osobiście” przez Xi Jinpinga odbywało się pod hasłem „Nowej Ery, Wspólnej Przyszłości” – zbitki dwóch ideologicznych sloganów wyznaczających przewodnie motywy rządów Xi – „Socjalizmu Nowej Ery” i koncepcji budowy nowego układu stosunków międzynarodowych – „wspólnej przyszłości dla ludzkości”. Targi importowe to pierwsze tego typu i rangi wydarzenie, które miało pokazać światu, że władze w Pekinie biorą udział w światowym handlu na równych zasadach i są gotowe szerzej uchylić wrót do własnego rynku. Choć Xi dowodził w inauguracyjnym przemówieniu, że Chiny w ciągu 15 lat przeznaczą na import towarów i usług 40 bln USD (!), to krótka lista światowych przywódców przybyłych na targi świadczy, że chińskie zapewnienia nie są zbyt przekonujące.

2. Wśród nielicznego grona światowych przywódców obecnych na targach w Szanghaju zwraca uwagę postawa prezydenta Milosa Zemana, który przygrywał Xi Jinpingowi i pozostałym przywódcom na wyprodukowanym w Czechach pianinie. W trakcie dwustronnego spotkania, zapewnił gospodarza o czeskim zaangażowaniu w przeciwstawianie się (amerykańskiemu) unilateralizmowi i protekcjonizmowi gospodarczemu. Z kolei towarzyszące wizycie spotkania przedsiębiorców przyniosły podpisanie kilku porozumień biznesowych, przede wszystkim przez firmy związane ze zbliżeniem czesko-chińskim. Należą do nich prywatny konglomerat finansowy PPF i świadczący usługi pożyczkowe Home Credit, któremu chiński państwowy konglomerat CITIC (stopniowo przejmujący europejskie aktywa popadłego w kłopoty CEFC) udzieli finansowania na dalszy rozwój oferty kredytów konsumpcyjnych w Chinach. Ponadto PPF, które jest właścicielem jednego z trzech największych operatorów sieci komórkowych w Czechach O2, podpisał MoU z Huawei w sprawie współpracy przy rozwijaniu sieci telekomunikacyjnych piątej generacji. Z deklaracjami prezydenta kontrastowały wypowiedzi szefa MSZ Tomáša Petříčka, który wyraził nadzieję, że ChRL będzie nadal usuwać bariery dla importu i inwestycji z Republiki Czeskiej oraz podkreślił potrzebę zrównoważenia bilansu handlowego, który po stronie czeskiej jest od lat jednoznacznie negatywny (stosunek

1:10; ponad 18 mld USD deficytu w 2017 r.). Oprócz tematów współpracy gospodarczej rozmowa z szefem chińskiej dyplomacji dotyczyła również kwestii praw człowieka. „Prawdziwe partnerstwo między państwami nie powinno wykluczać otwartej dyskusji na temat jakichkolwiek kwestii, w tym praw człowieka” – powiedział Petříček, który miał również zaznaczyć, że Republika Czeska zaleca zapewnienie swobód religijnych i zakończenie zatrzymań i tzw. reedukowania mniejszości etnicznych i religijnych w Xinjiangu. Bilans szanghajskich rozmów potwierdza tym samym, że na czeskiej scenie politycznej funkcjonują de facto dwa obozy polityki zagranicznej wobec Chin: prowadzonej oddzielnie przez pałac prezydencki i ministerstwo spraw zagranicznych.

3. W kontekście wypowiedzi premiera Morawieckiego i ministra obrony Błaszczaka stawiających na równi zagrożenie ze strony Rosji i Chin, warto się zastanowić czy postawa władz Polski jako (jedyne?) europejskiego reprezentanta Waszyngtonu w sporze z Pekinem przysłuży się budowaniu pozycji Warszawy wewnątrz Unii Europejskiej. Mając na uwadze groźby handlowe Trumpa pod adresem UE, należy przypuszczać, że Europa chcąc zachować prawdziwie podmiotową pozycję w stosunkach międzynarodowych będzie musiała podkreślać swoją jedność i odrębność (np. oparcie na rządach prawa i przestrzeganiu zasad wolnego handlu) od kierunków politycznych prezentowanych obecnie przez oba skonfliktowane mocarstwa. Inaczej Unii Europejskiej pozostanie jedynie rola mediatora w rywalizacji amerykańsko-chińskiej.

4. W kontekście aktywności zagranicznej Kantonu zwracają uwagę wysiłki na rzecz tworzenie kolejnego „trójprzymierza miast”. Oprócz relacji łączących Kanton z Los Angeles i Auckland, podobna formuła współpracy powstaje z miastami europejskimi – Frankfurtem i Lyonem. Natomiast w relacjach polsko-chińskich na szczeblu lokalnym należy docenić otwarcie biura Portu Gdańsk w Szanghaju i przedstawicielstwa PAIH w Chengdu, które wpisują się w istniejące kanały współpracy handlowej - połączenia kolejowego Łódź-Chengdu oraz sekretariatu ds. morskich „16+1” w Warszawie.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

